

SELERIS PASAULINIS
NR. 1
BEST

NE
MATOMAS
ADĖS
ILARU
GYVENI
MAS

baltos lankos

V. E.

romanas

SCHWAB

V. E. Schwab

Nematomas
Adės Laru
gyvenimas

romanas

Iš anglų kalbos vertė Lina Tumienė

baltos lankos

Vijonas prie Sarto, Prancūzija
1714-ųjų liepos 29-oji

Mergina lekia kiek įkabindama.

Vasaros kaitra svilina jai nugarą, bet nėra jokių deglių, jokios įniršusios minios, tik tolimi vestuvių puotos žiburiai, rausvi žarai saulei dūžtant į horizontą, skylant ir liejantis ant kalvų, ir mergina bėga, sijonams pinantis žolėje skrieja girios link, mėgindama aplenkti blėstančią šviesą.

Vėjas atneša balsus, tie šaukia jos vardą.

Adelina? Adelina? Adelina!

Jos šešėlis tįsta priekin – per ilgas, kontūrai jau neberyškūs, – ir mažytės baltos gėlelės byra jai iš plaukų, nusėja žemę nelyginant žvaigždės. Pavymui lieka žvaigždynas, bemaž toks pat, kaip jai ant skruostų.

Septynios strazdanos. Po vieną kiekvienai patirsimai meilei, štai ką sakė Estelė, kai ji dar tebebuvo jaunutė.

Po vieną kiekvienam jos būsimam gyvenimui.

Po vieną kiekvienam ją sergėsiančiam dievui.

Dabar jos iš merginos tyčiojasi, tos septynios žymės. Pažadai. Melai. Ji nepatyrė meilės, negyveno gyvenimo, neregėjo jokių dievų, o dabar nebeturi laiko.

Bet mergina nelėtina žingsnio, nesigręžioja atgal; nenori regėti tenai stovinčio ir laukiančio gyvenimo. Stingaus tartum piešinys. Aklino tartum kapas.

Užuot sustojusi, bėga.

I

Niujorkas
2014-ųjų kovo 10-oji

Mergina pabunda svetimoje lovoje.

Guli nėmaž nejudėdama, mėgina suturėti laiką tarsi įkvėptį krūtinėje; tarytum galėtų neleisti laikrodžiui tikseti pirmyn, neleisti vaikinui greta savęs pabusti, išsaugoti jųdviejų nakties prisiminimą gyvą vien tiktai valios jėga.

Suprantama, žino, kad negali. Žino – jis pamirš. Jie visados pamiršta.

Tai ne jo kaltė – jie niekuomet nekalti.

Vaikinas tebemiega, ir ji žiūri, kaip lėtai kykla ir leidžiasi jo pečiai, žiūri į ant sprando besirangančius tamsius plaukus, į randą palei šonkaulius. Seniai įsimintos detalės.

Jis vardu Tobis.

Praėjusį vakarą jinai prisistatė jam kaip Džesė. Pamelavo, bet tik todėl, kad negali pasisakyti tikrojo vardo – tai viena iš tų mažyčių žiaurių smulkmenų, pasalūniškų tarytum dilgėlės žolėjų. Paslėpti dygliai, tamtyč sukurti gelti. Kas gi daugiau yra žmogus, jei ne pėdsakas, kurį palieka po savęs? Ji išmoko ap- lenkti dygias piktžoles, bet kai kurių kirčių neišvengsi – prisiminimo, nuotraukos, vardo.

Pastarąjį mėnesį ji vadinosi Klere, Zoja, Mišele – tačiau užvakar, kai ji buvo Elė, uždarant naktinį klubą po vieno iš

Tobio pasirodymų, jis pasisakė esąs įsimylėjęs merginą vardu Džesė – tiesiog iki šiol jos nesutikęs.

Taigi dabar ji Džesė.

Tobis ima krutėti, pasiražo, ritasi artyn, bet nepabunda, dar ne, ir ji pajunta seną pažįstamą skausmą krūtinei. Jo veidas vos per sprindį nuo jos, lūpos per miegus praviros, juodos garbanos meta šešėlį ant akių, blakstienos tamsuoja ant blyškių skruostų.

Sykį, jiedviem žingsniuojant palei Seną, patamsis paerzino merginą, neva ji turinti savąjį tipą, šitaip leisdamas suprasti, jog dauguma jos pasirenkamų vyrų – ir netgi keletas moterų – iššvaizdos baisiai panėši į *ji*.

Tie patys tamsūs plaukai, tos pačios skvarbios akys, tie patys aštrūs bruožai.

Bet tai buvo nesąžininga.

Juk patamsis taip atrodė tik *jos* dėka. Tai *ji* suteikė jam tą pavidalą, pasirinko, kaip *ji* suvoks, ką regės.

„Negi neprisimeni, – atrėžė jam anuomet, – kaip buvai vien dūmas ir šešėlis?“

„Mieloji, – tarė jis savo švelniu, sodriu balsu. – Aš buvau pati naktis.“

O dabar rytas, kitame mieste, kitam šimtmečiu, skaisti saulės šviesa skverbiasi pro užuolaidas, ir Tobis vėl sujuda, nyra iš miego paviršiun. Ir mergina vardu – vakar vardu – Džesė vėl sulaiko kvapą, mėgindama įsivaizduoti kitą šios dienos versiją, kur jis pabunda, išvysta ją ir *prisimena*.

Kur nusišypso, paglosto jai skruostą ir prataria labą rytą.

Tačiau šitaip nenuotiks, ir ji nenori pamatyti pažįstamos tuščios išraiškos, nenori žiūrėti, kaip vaikas bando užpildyti spragas, kur *turėtų* būt prisiminimai apie ją, regėti, kaip jis

susitvardo iki išmokto atsainumo. Mergina užtektinai prisižiūrėjo to spektaklio, vyksmą žino mintinai, tad išsluogia iš lovos ir basomis tipena į svetainę.

Prieškambario veidrody sugauna savo atvaizdą ir pastebi, ką pastebi kiekvienas: septynias strazdanas, tarytum žvaigždžių juosta nusėjusias skruostus ir nosį.

Jos nuosavas žvaigždynas.

Ji pasilenkia ir savo kvapu apmigloja stiklą. Piršto galiuku brėžia per rasotą vietą, mėgindama parašyti savo vardą. A-d...

Bet tik tiek ir spėja iki raidėms išnykstant. Kaltas ne būdas – nesvarbu, kaip ji mėgina išreikšti savo vardą, kaip bando papasakoti savo istoriją. O ji *tikrai* mėgino – pieštuku, rašalu, dažais, krauju.

Adelina.

Adė.

Laru.

Veltui.

Raidės nutrupa arba išblunka. Garsai pragaišta gerklėj.

Pirštai atitrūksta nuo stiklo, ji apsigrėžia ir žvalgosi po svetainę.

Tobis muzikantas, ir jo meno žymių matyti visur.

Instrumentai, atšlieti į sienas. Pakeverzotos eilutės ir gaidos, nusėjusios stalus, – pusiau prisimintų melodijų taktai pramaišiu su pirkinių sąrašais ir savaitės darbų planais. Tačiau šen bei ten justa kita ranka – gėlės, kurias jis ėmė auginti virtuvėj ant palangės, nors nepamena, kada tas įprotis atsirado. Knyga apie Rilke, kurios nepamena pirkęs. Tai, kas išlieka net prisiminimams išblėsus.

Tobis mėgėjas padrybsoti, tad Adė užsipliko arbatos – jis jos negeria, bet jau turi čia, spintelėj, skardinė birios Ceilono

arbatos ir dėžutė šilkinių maišelių. Suvenyras iš vėlyvo vakaro išvykos į bakalėjos krautuvę, vaikas ir mergina, klaidžiojantys tarp lentynų susikibę už rankų, nes neėmė miegas. Nes ji nenorėjo leisti vakarui baigtis. Nebuvo pasirengusi atsisveikinti.

Ji pakelia puodelį, įkvepia aromato, sulig juo sukyla prisiminimai.

Parkas Londone. Vidinis kiemelis Prahoje. Arbatinė Edinburge.

Praeitis, tarytum šilko skraistė apskleidusi dabartį.

Dabar šaltas rytas Niujorke, langai apšarmoję, ir ji nutraukia apklotą nuo sofos atlošo ir apsigaubia juo pečius. Viename sofos gale pūpsa gitaros dėklas, kitą užėmęs Tobio katinas, tad ji sėdasi ant suoloelio prie fortepijono.

Katinas, *irgi* vardu Tobis („Kad galėčiau šnekėtis su savim, bet nesijausčiau trenktas...“ – paaiškino jis), žiūri į ją, pučiančią arbatą.

Ji paspėlioja, ar katinas prisimena.

Rankos jau kiek sušilusios, ir ji pastato puodelį ant fortepijono ir pakelia klavišų dangtį, pamankština pirštus ir užgroja kaip įmanydama tyliau. Girdi, kaip miegamajame sujunda Tobis, ta žmogiška būtybė, ir kiekviena jos dalelė nuo kaulų lig odos pastērsta iš baimės.

Tai sunkiausia dalis.

Adė galėjo išeiti – *turėjo* išeiti, – išsėlinti vogčiom, kol jis tebemiegojo, kol jūdviejų rytas tebebuvo nakties tąsa, gintare įstingdyta akimirka. Bet dabar jau per vėlu, tad ji užsimerkia ir groja toliau, nunėrusi galvą pro gaidas klausosi jo žingsnių, pajutusi jį tarpdury vis vien tebejudina pirštus. Jis ten pastovės, akimis rėpdamas reginį, mėgindamas paeiliui

sudėlioti vakarykščius įvykius, svarstydamas, kaip visa galėjo pakrypti ne ta linkme, kada jis galėjo susipažinti su mergina ir parsivesti ją namo, ar galėjo padauginti, kodėl niečnieko iš to neprisimena.

Tačiau ji žino, jog Tobis nepertrauks jos grojančios, tad pasimėgauja muzika dar kelias akimirkas ir tik tada prisiverčia nuščiūti, pakelti akis, apsimesti nepastebinti glumios jo išraiškos.

– Labas rytas, – prabyla džiugiu balsu, andainykštis prancūzės kaimietės akcentas toks menkas, kad pati vargiai jį begirdi.

– Ėėė, labas rytas, – atsako jis, ranka persibraukdamas papurusias juodas garbanas, ir jo garbei reikia pasakyti, jog atrodo visai kaip visuomet – kiek pritrenktas ir nustebeš, kad jo svetainėje sėdi daili mergina, po apklotu prisidengusi vien kelnaitėm ir mėgstamos jo grupės marškinėliais.

– Džesė, – tarsteli ji, įteikia vardą, kurio jis neįstengia atkapstyti atminty, nes jo ten tiesiog nėra. – Nieko tokio, – priduria, – jei neprisimeni.

Tobis išrausta, niukteli šalin katiną Tobį ir susmunka ant sofos pagalvėlių.

– Atleisk... tai nepanašu į mane. Aš ne iš tokių vyrukų.

Ji nusišypso.

– O aš ne iš tokių merginų.

Tuomet nusišypso ir jis, sakytum šviesos ruoželis praklaido jo veido šešėlius. Galva mosteli į fortepijoną, ir ji norėtų išgirsti ką nors panašaus į: „Nežinojau, kad moki groti“, tačiau Tobis taria:

– Tu iš tikro kieta.

Ji tokia ir yra – nuostabu, ko gali išmokti turėdamas laiko.

– Ačiū, – padėkoja ir pirštų galiukais perbėga klavišus.

Tobis nenustygsta, sprunka į virtuvę.

– Kavos? – klausia naršydamas spintele.

– Radau arbatos.

Ji užgroja kitą dainą. Nieko įmantraus, tik virtinė natų. Kažin ko ištakos. Ji suranda melodiją, pagauna ją, o kai Tobis įpuola į kambarį su garuojančiu puodeliu rankose, leidžia jai išsprūsti pro pirštus.

– Kas čia buvo? – klausia jis, akys sušvinta ta ugnele, būdinga vien menininkams – rašytojams, dailininkams, muzikantams, bet kam, aplankomam įkvėpimo akimirklų. – Pasirodė girdėta...

Gūžt pečiais.

– Tu man vakar šitą grojai.

Tai ne melas, ne visai. Jis tikrai jai grojo. Kai ji parodė jam, kaip.

– Tikrai? – klusteli suraukęs kaktą. Jau stato kavą šalin, ima pieštuką ir bloknotą nuo artimiausio stalo. – Dieve... turbūt buvau girtas.

Tai sakydamas purto galvą; Tobis niekad nebuvo iš tų dainų kūrėjų, kurie mieliau dirba įkaušę.

– Prisimeni daugiau? – klausia, versdamas bloknoto lapus.

Ji vėl užgroja, veda jį per melodiją. Jis to nežino, bet prie šitos dainos triūsia jau ištisas savaites. Na, *jiedu* triūsia.

Drauge.

Ji groja toliau ir vos vos šypsosi. Štai žolė tarp dilgėlių. Saugus plotelis kojai pastatyti. Savo pėdsako palikti ji negali, bet jei elgsis apgalvotai, gali įduot tą pėdsaką kam nors kitam. Nieko apčiuopiamo, žinoma, tačiau įkvėpimas retai toks būna.

Tobis jau paėmęs gitarą, atrėmęs ją sau į kelį, pritaria jai murmeldamas panosėj. Kad čia geras dalykas, kad kitoks, kad čia *kažkas tokio*. Ji liaujasi groti ir pakyla.

– Man reikėtų eiti.

Tobis pakelia akis, ir melodija stygose iškrinka.

– Ką? Juk aš tavęs nė nepažįstu.

– Būtent, – atsako ji ir žengia į miegamąjį susirinkti drabužių.

– Bet aš *noriu* tave pažinti, – prataria Tobis ir padėjęs gitarą nuseka paskui ją per butą, čia ta akimirka, kai visut viskas atrodo neteisinga, vienintelė, kai ji junta grasančią sudaužyti apmaudo bangą. Juk ji praleido ištisas *savaites* stengdamasi jį pažinti. O jis – valandų valandas ją miršdamas. – Neskubėk.

Ji nekenčia šitos dalies. Nereikėjo užsibūti. Reikėjo dingt iš akių taip pat, kaip iš galvos, betgi visad lenda ta įkyri viltis, kad šįkart bus kitaip, kad šį sykį ją prisimins.

Aš prisimenu, ausy sako patamsis.

Ji papurto galvą vydama balsą šalin.

– Ko gi skubėti? – klausia Tobis. – Bent jau leisk paruošti tau pusryčius.

Bet ji pernelyg pavargusi taip greitai vėl žaisti šitą žaidimą, tad verčiau pameluoja, sako turinti šį tą nuveikti ir neleidžia sau stabtelėti, nes jei leis, žino nerasianti jėgų vėl pajudėti, ir ratas vėl įsisuks, tik romanus užsimegs ne vakare, o rytą. Tačiau jam pasibaigus nebus nė kiek lengviau, ir jei jau reikia pradėti iš naujo, mieliau pabus bare sutikta meilute negu atminty neišlikusia vienos nakties nuotyčio pasekme.

Po akimirkos tai vis tiek nebeturės reikšmės.

– Džese, palauk, – sugriebęs jai už rankos prašo Tobis. Paieško reikiamų žodžių, pasiduoda ir pradeda iš naujo: – Šį vakar man koncertas, „Alloway“. Turėtum ateit. Jis...

Savaime suprantama, ji žino, kur tai. Jiedu susipažino ten pirmą sykį, penktą, devintą. Ir jai sutikus jo šypsena tiesiog akinama. Visada tokia.

– Pažadi? – klausia jis.

– Pažadu.

– Susitiksim tenai, – sako, jai gręžiantis ir žengiant pro duris, žodžiai sklidini vilties.

Ji grįžteli ir taria:

– Nepamiršk manęs tuokart.

Senas įprotis. Prietaras. Maldavimas.

Tobis papurto galvą.

– Kaip galėčiau?

Ji nusišypso, lyg tai tebūtų pokštas.

Tačiau, prisivertusi leisti laiptais, žino, kad tai jau vyks-ta, – žino, kad jam užvėrus duris jos nebeliks.

IV

Vijonas prie Sarto, Prancūzija 1703-ųjų rudenį

Katalikiška vieta tasai Vijonas. Tas bruožas aiškiai matyti.

Miestelio centre stovi bažnyčia, niūrus akmeninis statinys, kur visi eina gelbėt savo sielų. Adelinos motina ir tėvas klaupiasi joj dusyk per savaitę, žegnojasi, poteriauja ir kalba apie Dievą.

Adelinai jau dvylika, tad ir ji daro tą patį. Bet meldžiasi taip, kaip jos tėvas atverčia duonos kepalus, kaip motina lyžčioja nykštį norėdama surinkt nubirusius druskos dribsnelius.

Lyg tai būtų įpročio reikalas, labiau mechaniškas nei iš tikėjimo.

Miestelio bažnyčia nenauja, nenaujas ir Dievas, tačiau Adelina paprato apie jį šitaip manyti – per Estelę, kuri sako, jog didžiausias permainų pavojus – kad naujam leidžiama pakeisti sena.

Estelė, priklausanti visiems ir niekam, ir pačiai sau.

Estelė, išaugus kaimo širdy prie upės tartum medis, tikrų tikriausiai niekad nebuvo jauna, išdygusi iš pačios žemės gumbuotom rankom ir žieviška oda ir įleidus šaknis taip giliai, kad tos siekia slaptąjį jos šulinį.

Estelė, tikinti, jog naujasis Dievas – prašmatnybė. Jinai mano, kad Jis priklauso miestams ir karaliams, kad Jis sėdi ant

aukso pagalvės viršum Paryžiaus ir neturi laiko valstiečiams, neturi vietos tarp medžio, akmenų ir upės vandens.

Adelinos tėvas mano, jog Estelė pamišėlė.

Jos motina kalba, kad toji moteris keliaus pragaran, ir kai sykį Adelina šitai persakė, Estelė nusijuokė tuo savo juoku, šnariu tarsi sudžiūvę lapai, ir atrėžė, jog nėra tokios vietos, tik-tai vėsi juozgana žemė ir miego lūkestis.

– O tai kaip rojus? – paklausė Adelina.

– Rojas – maloni vietelė paunksmėj, plačiašakis medis virš mano kaulų.

Dvylikametė Adelina svarsto, kuriam dievui dabar turėtų melstis, kad jos tėvas persigalvotų. Jis prisikrovė vežimą dirbinių, skirtų parduot Le Mane, pakinkė Maksimą, bet pirmąsyk per šešerius metus neima jos su savim.

Jis pažadėjo parvežt jai naują pergamento sąsiuvinį, naujų piešimo priemonių. Tačiau jiedu abu žino, kad ji mieliau važiuotų ir negautų dovanų, mieliau pamatytų išorinį pasaulį, nei turėtų dar vieną sąsiuvinį, kuriame galės piešti. Jai beveik nebeliko ko vaizduoti, pabodusias kaimo apybrėžas žino mintinai, kaip ir visus pažįstamus veidus jame.

Bet šiemet motina nutarė, kad jai nedera važiuoti į turgų, kad tai nepriimtina, nors Adelina žino, jog tėvas vis dar ją priimtų greta savęs ant tos medinės pasostės.

Motina trokšta, kad duktė būtų panašesnė į Izabelę Tero, meiliją, gerą ir visiškai nesmalsią, kuri patenkinta nudelbusi akis į mežginį, užuot pakėlusį jas į debesis, užuot spėliojusi, kas ten už kelio posūkio, anapus kalvų.

Tačiau Adelina nežino, kaip būti panašiai į Izabelę.

Ji *nenori* būt panaši į Izabelę.

Ji tik nori važiuot į Le Maną, o tenai nuvykusi stebėti žmones ir žiūrėt į visą tą meną aplinkui, ir ragauti maisto, ir atrast sau dar negirdėtų dalykų.

– Prašau, – meldžia, tėvui lipant į vežimą. Reikėjo įsibrukti tarp medžio dirbinių, saugiai pasislėpti po dervuota drobe. Bet dabar jau per vėlu, ir Adelinai tiesiant rankas į ratą motina sučiumpa ją už riešo ir trūkteli atgal.

– *Gana*, – sako.

Tėvas žvilgteli į jas ir nusigręžia. Vežimas išrieda, o kai Adelina pamėgina išsilaisvint ir bėgt iš paskos, motinos ranka darsyk švysteli, šįkart jai per skruostą.

Akys priplūsta ašarų, prieš išryškėjant kraujosruvai sušvinta ryškus raudonis, o ausis pasiekęs motinos balsas – tarytum antras smūgis.

– Tu jau nebe vaikas.

Ir Adelina supranta ir vis dar visiškai nesupranta – pasijunta tarsi baudžiama už tai, kad tiesiog auga. Tuomet taip įniršta, kad užsigeidžia pabėgt. Nori sviest motinos siuvinį į židinį ir sulaužyt visas nebaigtas figūrėles tėvo dirbtuvėj.

Užuot taip pasielgusi, žiūri, kaip vežimas pasuka ir pradingsta tarp medžių, vienoj rankoj laiko sugniaužusi tėvo žiedą. Laukia, kol motina ją paleis ir nusiūs ruoštis po namus.

O tada eina ieškoti Estelės.

Estelės, kuri vis dar garbina senuosius dievus.

Adelinai tikriausiai buvo kokie penkeri ar šešeri, kai ji pirmąkart išvydo tą moterį metant į upę savo akmeninį puodelį. Tai buvo dailus daiktelis, šonuose įrėžtais raštais tarsi nėriniais, o senoji tiesiog paleido jį krist ir gėrėjosi purslais. Užsimerkusi ji ėmė judinti lūpas, ir kai Adelina patykojo senosios

moters, – ji jau buvo sena, visuomet buvo sena, – grįžtančios namo, Estelė paaiškino meldusis dievams.

– Dėl ko?

– Mari kūdikis negali užgimt kaip turėtų, – atsakė. – Paprašiau upės dievų, kad pašalintų kliūtis. Jie tai gerai sugeba.

– Bet kodėl atidavei jiems savo puodelį?

– Matai, Ade, dievai godūs.

Ade. Maloninis vardas, motina jį niekino kaip berniokišką. Vardas, mėgstamas jos tėvo, bet tik jiedviem būnant vieniems. Vardas, skardintis jai kauluose tarytum varpas. Vardas, tinkantis jai gerokai labiau nei *Adelina*.

Dabar jinai randa Estelę sode, susirietusią tarp iškerojusių moliūgų virkščių, aštriadyglių gervuogių krūmų, žemai pasilenkusią lyg kokia persisukusi šaka.

– Ade, – nepakėlusi akių ištaria jos vardą senoji moteris.

Dabar ruduo, ir žemė nusėta dorai taip ir nesunokusių vaisių kauliukais. Adė stumčioja juos batelio nosim.

– Kaip tu su jais kalbiesi? – klausia. – Su senaisiais dievais. Šauki juos vardu?

Estelė atsitiesia, sąnariai sutrekši tarsi sausi pagalėliai. Jei ir nustebo išgirdusi klausimą, neišsiduoda.

– Jie neturi vardų.

– Ar yra koks burtažodis?

Estelė priekaištingai žvilgteli į ją.

– Burtažodžiai – raganų darbas, o raganas labai jau dažnai degina.

– Tai kaip tu meldiesi?

– Su dovanom ir liaupsėm, ir net tada senaisiais dievais negali pasikliauti. Jie atsiliept neprivalo.

– O ką tada daryti?

– Melstis toliau.

Jinai kramto vidinę skruosto pusę.

– Kiek dievų yra iš viso, Estele?

– Tiek, kiek klausimų tau kyla, – atsako senoji moteris, bet paniekos jos balse negirdėti, ir Adė žino, jog tereikia išlaukti, sulaukyt kvapą, kol pamatys ženklą, bylojančią Estelę suminkštėjus. Kaip tada, kai pasibeldęs pas kaimyną lauki, žinodamas, jog tasai namie. Ji girdi žingsnius, slopų užrakto gergždesį ir žino, kad durys pasiduos.

Estelė atsidūsta ir atsiveria.

– Senieji dievai visur, – prabyla. – Jie plaukioja upėj ir auga laukuos, ir gieda girioje. Jie ant kviečių krintančiuose saulės spinduliuos ir po jaunais medeliais pavasarį, ir tos akmeninės bažnyčios šoną raizgančiuose vijokliuose. Jie susirenka dienos pakraščiuos, auštant ir temstant.

Adelina prisimerkia.

– Išmokysi mane? Kaip paprašyt jų pagalbos?

Senoji moteris atsidūsta – žino, kad Adelina Laru ne tik protinga, bet ir užsispyrus. Nubrenda per sodą į namą, ir mergaitė seka iš paskos, baimindamasi, kad jei Estelė pasieks duris neatsakiusi, tai jas užtrenkdama nutrauks ir pokalbį. Tačiau toji atsigręžia, akys raukšlėtam veide žvelgia veriamai.

– Esama taisyklių.

Adelina nepakenčia taisyklių, tačiau žino, jog kartais jos būtinos.

– Pavyzdžiui, kokių?

– Privalai prieš juos nusižeminti. Privalai pasiūlyt jiems dovaną. Ką nors tau brangaus. Ir privalai gerai apgalvot savo prašymą.

Adelina pasvarsto.

– Tai viskas?

Estelės veidas apniunka.

– Senieji dievai gal ir didūs, bet nei geri, nei gailiaširdžiai. Jie nepastovūs, permainingi sakytum mėnesiena vandeny ar šešėliai per audrą. Jei žūtbūt nori juos prisišaukti, būk atsargi: gerai apgalvok savo prašymą, būk pasirengusi už tai sumokėti. – Jinai palinksta virš Adelinos, apgaubia ją šešėliu. – Ir kad ir kaip būtum apimta nevilties ar siaubo, *niekad* nesimelsk dievams, kurie atsiliepia sutemus.

Po dviejų dienų grįžta Adelinos tėvas, pargabena naują pergamento sąsiuvinį ir virvele suveržtą ryšulėlį grafito pieštukų, ir pirmučiausia ji išsirenka patį geriausią ir susmeigia žemėn už jų sodo, ir meldžias, kad kitąsyk tėvui išvykstant jinai keliautų drauge.

Bet jei dievai ir girdi, neatsiliepia.

Ji daugiau niekad nevažiuoja į turgų.